3-a Jaro. N-o 137 APERAS SEMAJNE 14. Majo 1927

ESPERANTO JE LA SERVO DE L' TUTMONDA PROLETARO

SENNACIULO

OFICIALA ORGANO DE SENNACIECA ASOCIO TUTMONDA

REDAKTEJO: 14, avenue de Corbéra, Paris-12e
Gvidanto: E. Lanty

SIDEJO de Ekzekutiva Komitato de SAT
23, rue Boyer, Paris-20e

ADMINISTREJO: Colmstr. 1, Leipzig O 27
Administranto: R. Lerchner

LA KVARDEKJARA JUBILEO DE ESPERANTO

En la jaro 1887 aperis la unua lernolibreto de nia lingvo, sub la pseŭdonimo D-ro *Esperanto*. Nunjare la tutmonda esperantistaro pretiĝas soleni tiun dat-

Д-ръ ЭСПЕРАНТО.

МЕЖДУНАРОДНЫЙ ЯЗЫКЪ.

ПРЕДИСЛОВІЕ и ПОЛНЫЙ УЧЕБНИКЪ

(por Rusoj)

Цѣна 15 копѣекъ

ВАРШАВА
Типо-Литографія Х. Кельтера, ул. Новолипье № 11

1887.

Unua esperanta libro
19,5 × 14 cm.

revenon. Konvenas, ke la SAT-anoj ankaŭ partoprenu la kvardekjaran jubileon de esperanto; decas, ke ni honoru la memoron de la modesta kaj nobla homo, kies genio donis al la homaro la ilon, kapablan disrompi la lingvajn barojn.

Kiamaniere ni plej bone povas plenumi tiun devon? Ĉu per pompaj manifestacioj? Ĉu per laŭdaj paroladoj kaj artikoloj? Mi opinias, ke ne. La plej inda kaj trafa maniero por honori nian Majstron estas firme decidi, ke ni funde lernos lian lingvon kaj ĝin aplikados por niaj laborulaj celoj. La plej konvena maniero por pruvi nian admiron al la glora mortinto estas imitadi lian sindonemon, lian kuraĝon, lian neŝanceliĝan fidon al la fina venko.

*

Do kvardek jaroj jam forpasis, de kiam aperis la unua lernolibro de esperanto. Ĉe tia konstato oni emas ekrigardeti malantaŭen al la vojo irita. Necesas ja sin demandi, kial tiom malrapide kreskas la mondlingva movado. Milionoj da ĉiulingvaj lernolibroj estas disvenditaj tra la tuta mondo. Tamen malmultnombraj estas ankoraŭ la veraj esperantistoj. Ridinde malgranda estas la nombro de tiuj, kiuj abonas esperantlingvan gazeton; kompatinde sensignifa estas la nombro de gravaj verkoj eldonitaj en esperanto. La kaŭzoj de tiu malrapida kreskado estas diversaj. Ni ekzamenu kelkajn.

Niaopinie, la plej forta baro al la progreso de nia movado estas la fakto, ke mondlingvon ne bezonas ankoraŭ la grandega plimulto el la popolo. Ĝi fakte neniam transiras la landlimojn kaj ne sentas bezonon interrilati, eĉ letere, kun eksterlandanoj.

Aliparte, la komercistoj, financistoj, industriistoj kaj similuloj ankaŭ ne sentas bezonon de mondlingvo. Ili havas bone organizitajn servojn por traduki ĉiujn lingvojn. Plie, sufiĉe multe da tiaspeculoj scipovas almenaŭ unu aŭ du lingvojn krom la gepatra.

Ĉe la laboristaj asocioj internaciaj ankaŭ ekzistas pli malpli bone funkciantaj tradukservoj. Kaj multaj el la laboristaj gvidantoj scipovas kelkajn lingvojn.

Alia notinda kaŭzo de la malrapida progreso de la mondlingva movado estas, ke ĝis nun tro ofte blufa estis la propagando. Estas tro dirite, ke esperanto lerniĝas dum kelkaj tagoj aŭ semajnoj. Multaj personoj, logite de tia blufo, aĉetis lernolibron, vizitis kurson kaj, baldaŭ konstatinte, ke oni trompis ilin, perdis la fidon kaj ĉesis la lernadon.

Tre malhelpas ankaŭ nian progreson la fakto, ke multaj esperantistoj ne funde scipovas la lingvon kaj tamen ĝin instruas.

Grava kaj atentinda kaŭzo de la malrapida progreso de nia movado estas la emo ĉe multaj esperantistoj okupiĝi nur pri la propagando de la lingvo, aliĝi nur nacian asocion, aboni nur nacian esperantan gazeton. Tiuj esperantistoj tute ne konscias pri la vera signifo de mondlingvo. Ili ĝin propagandas kvazaŭ sportume, lude. Kiam la ludo ĉesas plaĉi al tiuj diletantoj, ili forlasas la movadon. Kelkajn jarojn poste oni povas renkonti

tiajn eksesperantistojn, kiuj miras ekscitante, ke la esperanto-movado ankoraŭ vivas.

Ekzistas certe aliaj kaŭzoj pri kiuj ni ne parolos por ne tro longigi ĉi artikolon. Necesis almenaŭ altiri la atenton de

nia Legantaro pri la plej ĉefaj baroj, kiuj malhelpas nian antaŭeniradon. Ni ne devas lasi nin gvidi de blinda entuziasmo. Ni devas neniam forgesi, ke ni faras pioniran laboron, kiu povas progresi nur malrapide.

*

Ĉu tiuj rimarkoj signifas, ke ni devas esti pesimistaj? Certe ne. Ni progresas malrapide; sed ni progresas. Ni devas male esti optimistaj, tial ke la ĉefa, plej forta baro estas ĉiutage disbatata per la progresoj de la scienco kaj tekniko. Pli kaj pli multiĝas kaj oftiĝas la interrilatoj inter la homoj ĉiulandaj. Sekve pli kaj forte sentiĝos la bezono de interkomprenilo. Ĉiukampe la tendenco al "raciigo" malvolviĝas. Kaj la solvo, kiun ni proponas por "raciigi" la lingvan demandon estas ĝusta kaj trafa.

Sed ni devas scii, ke la mondo ne multe atentas teoriajn solvojn. Ekzemple, teoriaj studoj pri flugado estis sendube utilaj. Necesis tamen, ke homoj provadu reale flugi. Estis necese pruvi per eksperimentoj, per *faktoj*, ke la aerveturado estas ne nur ebla sed praktika. Tion faris ne teoriuloj, sed homoj, kiuj celadis senlace aplikadi la permaŝinan flugadon.

La esperantistoj faru same: ili ĉefe streĉu la fortojn por praktikadi esperanton, por utiligi ĝin en ĉiuj fakoj de l' vivo. Ne ekzistas pli rekta vojo por atingi la celon.

*

Farinte tiun ĝeneralan ekrigardeton sur la esperantan movadon, ni difinu la konkretajn taskojn, kiujn la SAT-anaro povas meti antaŭ si por dece jubilei la kvardekjaran datrevenon de la apero de la unua esperanta lernolibro:

1. Ĉe la fino de l' jaro SAT havu almenaŭ 6000 membrojn.

2. Nunjare funkciu nia propra presejo.

3. *Sennaciulo* havu antaŭ la fino de l' jaro 4000 abonantojn. — *Sennacieca Revuo:* 2000. — *La Lernanto:* 15 000.

4. Nia *Esperanto-Servo* havu korespondantojn en 40 lingvoregionoj anstataŭ en 26.

Tiuj taskoj estas plenumeblaj, se ĉiuj K-doj streĉas la fortojn; se ĉiuj konscios, ke la senĉesa pligrandiĝo, plifortiĝo de la aparato, kiu celas praktike aplikadi esperanton, t. e. SAT, estas nepra kondiĉo por akceli la progreson de nia laborista movado.

Plenumante la ĉi supre difinitajn taskojn, plej inde kaj trafe ni jubileos la kvardekjaran datrevenon de esperanto; plej konvene ni honoros la memoron de ĝia genia kreinto, D-ro L. L. Zamenhof.

E. Lanty.

Estonto al ni apartenas!

AL SAT-ANARO

Ho, fratoj, ne vane ni penas
Por bono de l' nova homar'.
Estonto al ni apartenas
Kaj nin ne timigas la bar'.

Ni barojn sur tero detruos
Por ĉiam pereos teror',
Ni polvon de l' koroj forskuos
Per nia konstanta labor'.

Kuraĝe al celo, ne ploru
En tre malfacila batal'.
Kun fortoj streĉitaj laboru
Por nova, belega moral'.

Minacas la nokta kruelo,
Turmentas nin ventoblovad'
Sen unu eĉ stel' en ĉielo
Ni iras en nia movad'.

Kaj varme en junaj animoj
Nun brilas la dolĉa esper',
Ke baldaŭ pereos la limoj
Pereos milit' kaj mizer'.

Ho, fratoj, ne vane ni penas
En granda kaj longa batal'.
Estonto kun nova moral'
Sendube al ni apartenas.

Originale verkita de *Mikaelo Fjodorov, Vladivostok.*

★

EL BAVARIO

Panakirado kaj edzeco

La *"Staatsanzeiger"* ("ŝtata anoncilo") publikigas statistikon pri la proporcio inter la viroj kaj virinoj, inter la geedziĝintaj kaj negeedziĝintaj panakiruloj en Bavario. Laŭ ĝi *estis edziĝintaj* en 1925 viroj-panakiruloj 1 297 387 (=54%) kontraŭ 1 033 283 (=51,7%) en 1907. Pro la ĝenerala pliiĝo de la viroj-panakiruloj je 20,1% la nombro de la edziĝintaj viroj-panakiruloj pliiĝis je 25,6% oj.

Laŭ la priaĝaj grupoj pliiĝis la nombro de la edziĝintaj viroj por la grupo inter 20—30 jaroj de 127 187 en 1907 al 165 766 (=30,3%) en 1925; en la grupo inter 30 ĝis 50 jaroj la nombroj konformaj estas de 605 093 al 717 081 (=18,5%); en la grupo inter 50—60 jaroj de 186 964 al 281 090 (=50,3%); en la grupo 60 kaj pli da jaroj de 113 655 al 133 257 (=17,2%).

El 100 viroj-panakiruloj estis edziĝintaj: 20—30-jaraj, 1907: 25,4%, 1925: 27,1%; 30—50-jaraj, 1907: 80,3%, 1925: 85,0%; 50—60 jaraj, 1907: 83,6%, 1925: 87,0%; 60- kaj pli-jaraj, 1907: 70,8%, 1925: 75,0%. La nombro de la needziĝintaj viroj mezaĝaj rilate al 1907 malpliiĝis je 21 467 (=16,0%).

Laŭ la metioj la plej grandan elcenton inter la geedziĝintoj prezentas la *arbaristoj kaj agrikulturistoj*. Due sekvas la *memstaraj* en komerco kaj trafiko, trie *laboristoj kaj oficistoj* en komerco kaj trafiko, kvare dungitoj en metioj, kaj *lastavice metiaj laboristoj*, el kiuj estis edziĝintaj 1907: 43,8% kaj 1925: 46,1%.

Aparta ĉapitro estas tiu de la *edziniĝintaj panakirulinoj*. El 1 397 835 edziniĝintaj virinoj en 1925 estis laborantaj 486 520 (=34,8%) kompare kun 550 474 (=50,6%) en 1907. La nombro de la panakirulinoj laŭ tio *malpliiĝis je 11,6%*. Kiam oni esploras la ciferojn pri la opaj specoj de panakirado de virinoj, tiam montriĝas, ke malpliiĝis nur la nombro de tiuj edzinoj, kiuj helpas en la metio al siaj edzoj, sed ke la nombro de la edziniĝintaj virinoj en fabriko kaj metio pliiĝis. Edziniĝintaj laborantaj virinoj estis okupitaj jene: oficistinoj en metio: 1907: 416, 1925: 2992 (=pliiĝo je 619%); metiaj laboristinoj 1907: 37 476, 1925: 50 050 (=pliiĝo je 57,6%); oficistinoj kaj laboristinoj en komerco kaj trafiko 1907: 5166, 1925: 9976 (=pliiĝo je 93,1%). La nombro de la edziniĝintaj panakirulinoj ĉie proporcie pliiĝis rilate al la needziniĝantaj virinoj-panakiruloj, kaj ĝi estis 1925: ĉe la metiaj oficistinoj 9,9%, ĉe la metiaj laboristinoj 28,9% kaj ĉe la oficistinoj kaj laboristinoj en komerco kaj trafiko 10,7%.

Ankaŭ la nombro de la needziniĝintaj panakirulinoj pliiĝis de 745 660 en 1907 al 964 347 en 1925 (=de 37,1% al 45,7%).

La *"Staatszeitung"* skribas, ke la panakira laborado de la virino ekster la domo estas *"gravega malutilo al la familia vivo kaj al la familia sento"*. Ni kontraŭe ne povas ne saluti ĉi tiun evoluon, kiu ĉiam pli kaj pli enigas la inon en la panakiran vivon. Ĉar malgraŭ la ega mizero, kiu por la familio proletaria estas kunligita kun la panakira laboro de la virino sub la kapitalismaj cirkonstancoj, ĉi tiu laboro en la fabriko estas por la virino la plej granda faktoro, kiu liberigos ŝin el la katenoj, precipe de la eklezio kaj de la burĝeca ideario kaj kiu kondukas ŝin en la klasbatalon flanke de ŝia edzo.

El: *"Neue Zeitung"* ("Nova Gazeto"), München, tradukis: *Milok Centdek.*

★

Vilaĝana vivo en Estonio

En Estonio, ĉe bordo de Pskova kaj Ĉuda lagoj, troviĝas multaj grandaj kaj malgrandaj vilaĝoj. Plimulto el ili troviĝas sur insuloj. Pro manko da tero, la vilaĝanaro okupiĝas per fiŝkaptado.

Antaŭ la revolucio, kiam tiu regiono apartenis al Rusio, la vivo de la fiŝkaptistoj estis pli malpli tolerebla, sed kiam post la interna milito ĝi fariĝis estonia, la vivo de la fiŝkaptistoj fariĝis turmentoplena. Ne estas plu ebleco vendi la fiŝojn, kaj la fiŝkaptado ĉesis.

Kaj nun, por iel vegeti, patro fordonas 9—10-jaran filon al bienposedanto, kie li dum 7—8 monatoj devas labori de ma-

teno ĝis vespero por iaj 15—20 pudoj[1]) da faruno kaj por kelkaj pudoj da terpomoj. Monon la bienuloj ne donas.

Ankaŭ la patro foriras labori. Plej multe al la torf-fosejoj, kiuj troviĝas 100 klm. de Reval, ĉe Ellamsk. "Tio estos nia tombo", — diras la laboristoj alvenantaj la fosejojn: tie ne ekzistas loĝoj, protektantaj la laboristojn, nek profesiaj sindikatoj, nek loĝejoj, nek laborvestaĵo.

Mizeraj barakoj meze en marĉo, kun malbona tegmento, — jen kie loĝas la laboristoj. Pro tuta foresto de medicina helpo multaj el ili malsanadas. Ili prilaboras ne pli ol 250—300 markojn. La vivnecesaĵoj estas karegaj, ĉar estas nur 2 vendejoj, kies posedantoj profitegas kaj uzas ĉiun okazon, por forpreni de laboristo la lastan markon.

La 1-an de septembro finiĝas la laborsezono. Kaj ĉiuj laboristoj, 2500—3000, sur strato! Sen ia helpo kaj subteno. Forlasantaj la torffosejojn, ili malbenas sian "patrion"; konsciaj, ke la estonia burĝaro senhonte ekspluatas ilin.

Kaj ĉiuj atendas la momenton, kiam en ĉiuj baltikaj landoj ekflamos la revolucio, kaj la vilaĝanaro fariĝos tiel libera kiel ĝiaj najbaroj en Sovetio.

Elmigrinto M. N.

La senlaboreco en Bulgario

Laŭ la oficiala raporto prezentita al la *Supera Konsilantaro de l' Laboro,* en Bulgario dum 1926 estis 125 000 senlaboruloj. Sendube ĉi cifero por la nuna jaro pligrandiĝas, ĉar la ekonomia krizo, kiu kaŭzas la senlaborecon, ankoraŭ pliprofundiĝas.

Tiu terura fakto ne povis ne altiri la atenton de la *Supera Konsilantaro de Laboro,* kvankam ĝia konsisto estas tute burĝa kaj nenion komunan havanta kun la Laboristaro kaj ĝiaj bezonoj. El la decido rilate tiun demandon oni povas vidi kiom malproksime staras la Konsilantaro de sia devo. Antaŭ ĉio tiu decido ne estas deviga, sed nur opinio komunikota al la ministro, kiu povas trankvile ĵeti ĝin en la paperkorbon. En tiu decido la Konsilantaro esprimas opinion, ke la ŝtato donu al la senlaboruloj helpon de 20 000 000 levoj. Al 125 000 homoj, kiuj kun siaj familianoj certe estas 300—400 miloj — nur 20 000 000! . . .

La Laborista Partio (fondiĝinta antaŭ unu monato) kaj la Komuna Laborista Sindikata Unuiĝo sin direktis kun peto, en kiu estas dirite ke por tiu celo estas necesaj 200 000 000 levoj flanke de la ŝtato, distriktoj kaj komunumoj por la senlaboruloj.

Balkanulo.

[1]) 1 pudo egalas proksimume 16 kilogramojn.

Internacia vespero por laboristinoj kaj kamparaninoj en Moskvo

Okaze de la lastaj internaciaj festoj kaj tutmondaj okazintaĵoj, Moskva komitato de kompartio organizis internacian vesperon de laboristinoj kaj kamparaninoj. Ĝi kolektis multege da gastoj. La bruo de 30 lingvoj sonis en la salono.

Uzbekino formetinta la tradician vizaĝo-vualon

30 nacioj kolektiĝis ĉi tie por festi la vesperon de l' internacia solidareco. Tie ĉi vi povis ekvidi anglinojn, italinojn, hungarinojn, bulgarinojn, turkmeninojn, uzbekinojn — ĉiujn 30 lingvojn oni eĉ ne povas mencii.

Sur la scenejo, kie sidas prezidantaro, estas brilanta diverskoloreco. Anglaj bluzoj, nigraj mallongaj jupoj kunmiksiĝis kun la orienta koloraro. En la salono la vicoj diversmaniere koloriĝas per ruĝaj tuketoj de rusaj laboristinoj, per sagacaj arĝentumitaj kaj orumitaj ĉapeloj de turkmeninoj, per brilantaj tukoj de ciganinoj. Jen en la vico rusa laboristino sidas inter ciganino kaj turkmenino. Ŝi ne komprenas ilin (ŝi eĉ ne aŭdis ion ajn pri internacia lingvo!), ili ŝin same. Sed ĉe ĉiuj tri brilas okuloj kaj ili ridetas unu al la alia. Ili ne komprenas la lingvon, sed ili bonege komprenas la aferon, tiun komunan aferon, por kiu ili batalas. Sur la scenejo kantas hungara ĥoro.

Rusa laboristino

Neniu komprenas la vortojn, sed al la ĥoro iom subkantas rusa laboristino, iom subkantas kartvelanino, uzbekino — ĉiuj per siaj lingvoj, ĉar la melodio estas por ili ĉiuj bone konata: "Ruĝan standardon de l' Internacio" kantas hungara ĥoro. Jen kial brue aplaŭdas ĉina kaj rusa laboristinoj, jen kial same varme aplaŭdas la tuta kolektiĝinta Internacio.

Denove sur la scenejo staras ĥoro, sed nun ĉina ĥoro. Ĝi plenumas kanteton de senprizorgulo — knabeto kaj al ĝi ilustraĵon — dancojn. Dancas ĉinino. Fluas elgorĝa sonora kanto. La vortojn estas neeble kompreni, sed la dancoj, gestoj, mimiko de l' ĉinino diras: "jen kion travivas malsata ĉina knabeto, kiam li petas pecon da pano". Pecon da pano! — kiu ne atentis tiun bildon? Ĉiuj ĝin konas: polino, italino, rusino, estonino, kartvelanino. Ĉie, kie ankoraŭ regas malriĉeco, kiel ankoraŭ regas la dio — kapitalo aŭ kie oni travivas ankoraŭ ĝian heredaĵon kiel bone konata estas tiu simpla kaj samtempe tiel terura bildo. La aŭditorio varme salutas ĉininon.

Dum interrompo en la salono, en apudaj ĉambretoj, sur la ŝtuparo kolektiĝas la sekcioj de l' internacia vespero. Oni varme pridiskutas ĉion, kion oni vidis kaj aŭdis. Oni prijuĝas, analizas la kreemon de asiroj, kalmukoj, ciganoj, ĉinoj.

Internacia vespero helpis multe por kreo de la spirito de l' internacia frateco. Ĝi sentigos pli multe la necesecon de internacia lingvo. Ĉi sento kun la sento de l' internacia frateco helpas al la marŝo de la tutmonda revolucio.

P. Kirjuŝin.

EL BRITIO

Nova atako kontraŭ la proletaj rajtetoj

Estas projektata nova leĝo kontraŭ la laborsindikatoj. La burĝoj alarmiĝis pro ebla ripeto de la ĝenerala striko kaj esperas malhelpi la Laboristaron per helpo de la reakcia parlamentoj. Malpermesata estos la ĉesigo de laboro pro simpatio al laboristoj de alia industrio. Antaŭe la strikantoj rajtis persvadi pace la strikrompantojn ankaŭ ĉesi labori sed en la nova leĝo tiu rajto laŭfakte malaperas. La sindikatoj plejforte finance subtenas la Laboran Partion, kaj ano de iu sindikato, ne deziranta fordoni al ĝi parton de sia kotizo, devis ĝis nun skribi speciala formulon por havi liberigon de la "politika parto" de sia kotizo. Nun Baldŭin renversos la aferon kaj ĉiu ano devos deklari ke li volas pagi. La severa leĝo proponas aliajn kripligojn sed esperebIe la atako unuigos nian movadon tie ĉi en sukcesa kontraŭbatalo.

Anstataŭ katedralo estu muzeo!

La prezidantaro de l' Leningrada soveto decidis nuligi kontrakton kun la paroĥankolektivo de Isaakijevski katedralo kaj transdoni la katedraldomon al Ĉefa Sciencorganizo de USSR (Glavnauka) por aranĝi en ĝi muzeon. La decidon kaŭzigis tio, ke la paroĥankolektivo estis tute ne plenumanta la kontrakton. Kelkfoja inspektado trovis, ke la altvaloraj mozaikaĵoj kaj pentraĵoj de l' katedralo estas ŝimajkovritaj, la tolo de l' kvar originalaj bildoj de Nef estas putrinta, la marmorkovraĵo sur la internaj kolonegoj defalas, la tegmenton trafluas la akvo, la domo entute estas malsekiĝinta. Pro foresto de gardado estas ŝtelitaj la bronzaj detalaĵoj de l' katedralpordoj, 2 000 kilogr. da plumpo de sur la volboj ktp. El "*Pravda*" trad. *9361.*

TAGO EL MIA VIVO

Jen ankoraŭ unu "tago". Ankoraŭ unu vivon ekkonos niaj legantoj. La subskribintino de la artikolo vivas en kapitalista lando, ŝi estas ankaŭ sub jugo de l' maŝino, maŝino faciliganta "spiritan" laboron. Vi vidos ke ankaŭ tiu ĉi jugo estas ne malpli peza ol la jugo de fabrika maŝino.

Ellitiĝante je la 5-a horo matene, mi rapide lavas min, vestiĝas kaj ordigas la loĝejon. Trinkinte ankoraŭ iom da teo, mi rapidas al la stacidomo. Kelkuloj jam estas ĉi tie. Ili parolas pri "juneco". Tio ankaŭ rememorigas al mi ĉi tiun parton de mia vivo. Insultado, batoj estas preskaŭ la ĉefaĵo, kiun mi ankoraŭ memoras el mia juneco.

La alvenanta vagonaro ĉesigas ĉi tiun pensadon. Mi envagoniĝas, la lokomotivo fajfas kaj ni ekveturas. Malmulte da spaco estas en la vagono. Plejgrandparte ĝin okupas laboristoj, kiuj veturas ĉiutage al la laborloko. Ni ĉiuj estas malsekaj. Pluvis... Kelkaj dormas, ankoraŭ lacaj de la pasinta tago...

Jam mi estas en la fabriko. Dum skribado, kalkulado forpasas la antaŭtagmezo. Mi skribas maŝine, kalkulas maŝine. Nia oficejo similas maŝinlaborejon. Mi ekkonas, ke ne ekzistas diferenco inter mana kaj tiagrada "spirita" laborado.

Samtempe la telefonoj por la fabriko mem kaj urben preskaŭ seninterrompe sonoras. La oficistoj rapidas tien kaj reen. Viglega labormaniero, kiu tre lacigas.

Tagmezo. Kelkaj iras hejmen por manĝi. Mi intencas uzi la unuhoran interrompon por skribi leterojn al miaj esperanto-geamikoj. Hejme mi ja preskaŭ neniam trovas tempon por tio. Sed nek la aliaj oficistoj, nek la ĉefoj devas scii tion. Ili kondamnas Sovetion kaj maldungus min, eksciinte, ke mi skribe interligiĝas kun USSR. Tial mi skribu rapide, rapide...

La posttagmezo similas al la antaŭtagmezo. Same vigla. La ĉefoj observante trapaŝas la oficejon. Neniu, neniam devas ripozi momenton.

5-a horo posttagmeze. La labortago restas malantaŭ mi. Irante hejmen, mi aĉetas ankoraŭ kelkajn nutraĵojn. Hejme mi tuj komencas lavi la tolaĵon. Je la 7½ mi devas esti preta. Je la 8-a horo en la urbo komenciĝas protestkunveno de la senlaboruloj, kiun mi volas partopreni.

Jam estas malhele. Dumvoje urben mi renkontas konatulojn. Ankaŭ ili iras al la kunveno. La parolado en la kunveno atentigas nin, pli dense organizi nin por la batalo kontraŭ nia ĉiam pligrandiĝanta mizero.

Je la 11-a horo la kunveno finiĝas. Mi paŝas sole. Trankvileco en la stratoj. Nur de tempo al tempo mi rimarkas riĉulon, kiu promenas de unu noktplezuraĉejo al la alia.

Tiamaniere forpasas mia vivo, tagon post tago. *Ĉeĥoslovakanino.*

Kelkaj bildetoj el Polio

"Sinjorino" dungas "servistinon".
— Kiel ci nomiĝas?
— Felicio.
— Kio?
— Fenjo.
— De kie tia saĝa nomo? Ĉu vi scipovas legi?
— Jes, mi scipovas, mia sinjorino!
— Hm...
— Kaj skribi?
— Ankaŭ, mia sinjorino...
— Nu, mi ne bezonas kleran servistinon.
Interparolo ĉesis ĉe malfermita pordo.

*

Urbo Bendzin, 40 000 loĝantoj. La urba banejo. Sabato.
Mi demandis baniston:
— Kiom da homoj vizitas la banejon en daŭro de semajno?
— Sabate — 18 aŭ 20 p., kaj dum semajno vizitas 2 p., iatempe eĉ malpli.
Kaj en urbo loĝas 40 000 personoj. Vivu do pureco!

CENT PANOJ

De *Sven Oljelund*
(Fino)

Kiam la vokto estis foririnta, iu penso ekkaptis la malriĉulon: li volis orde ŝlosi la pordon, antaŭ ol esti plene elrabita. Sed ĝuste kiam li volis efektivigi sian decidon, estis aŭdata ekstere bruado kaj tintado, la pordo malfermiĝis pro ekpuŝo kaj la militsinjoro de tero kaj maro kun bruo enpaŝis. Li suprentordis la lipharegojn, tondris kaj diris:

— Mi reprezentas la grandegan militpotencon de tiu ĉi regno. Dum multaj centoj da jaroj ni ŝirmis vin hubulojn[1]) kaj farmetulojn kontraŭ la ruso, kaj kiam li volis senigi vin je via malnovega libereco, ni metis svedan ŝtalon inter liajn ripojn. Kiel vi scias, aŭ ne scias, li ankoraŭ hodiaŭ senpaciencege deziras havi okazon rabi vian terpeceton kaj rabi vian provizejon. Tamen ni prenis sur nin vian defendadon. Tio estas kara, tre kara. Vi ne havas monon? Nu, la militpotenco estas kompatema: donu al mia lakeo tie ekstere tridek el viaj apetitigaj panoj! Ĉu vi komprenis?

La malriĉa viro komprenis. Tremante alterne pro furiozo kaj pro timo antaŭ la grandega militpotenco, li kalkulis tridek panojn kaj eliris kaj ilin ĵetis en la brakojn de l' lakeo de l' militsinjoro. Kaj ili sidiĝis sur la ĉevalojn kaj forrajdis.

Enirante en la dometon la malriĉa viro estis tre malĝoja. El cent bongustaj, brunaj panoj restis nun nur tridek. Kion li nun havas por sia penado? For estas lia ĝojo! Por kio utilas, ke li ekkulturas kaj semas, ke la ĉielo donas pluvon kaj la suno varmon? Malgaja en la animo li sidiĝis sur la keston, kiu entenis lian panon, sidadis meditante, apogante la kapon al la manoj.

[1]) hubulo = malgranda kamparano.

Tiam oni frapegis ĉe la pordo, kaj la adjutanto de la reĝo eniris. La malriĉulo restis sidanta sur la kovrilo de l' kesto, kiu kaŝis lian nesufiĉan porvintran panon.

— Mi estas la adjutanto de la reĝo, diris la enveninto.

— Vere, respondis la viro distrite, ĉar li havis nur unu penson: la panon.

— Vere! kriis la adjutanto, ruĝa pro kolerego. Ĉu tio estas respondo? Stariĝu kaj klinsalutu, kampulo!

*

Tiam la viro stariĝis sed ne klinsalutis.

La adjutanto daŭrigis:

— Laŭ leĝo valida mi alvenis por postuli la tributon por la reĝo: dudek kvin panojn el la jara rikolto. Vi devas nur obei la leĝon. Nu?

La malriĉa viro, kiu antaŭ si vidis la longan mizeron de la vintro, kuraĝis demandi:

— Por kio devas la reĝo havi ĝin de mi, mizerulo?

— Por kio? Por tio, ke li regas vin, malspritulo! La reĝo regas vin kamparanoj, tiel ke vi ellitiĝas je la matenoj kaj eliradas sur la kampojn kaj kulturadas la teron de la regno, per kio vi havas la nutraĵon. Estu dankaj por tio, ke vi havas permeson kulturi la teron de la lando kaj ke troviĝas reĝo, konsentanta vin regi! Malbenite, ĉu vi ankoraŭ ne estas preta!

La malriĉa viro silente sin klinis super la keston, elprenis kaj kalkulis dudek kvin panojn, senvorte ĉiun malbenante. La adjutanto akceptis la imposton kaj ekveturis. Sed kiam li estis malaperinta, la viro elpaŝis sur la teron, pugnigis la manojn post li, etendis ilin ĉielen, blasfemis dion kaj malbenis la homojn.

Ĝuste tiam la suno subiris kaj krepuskiĝis. La nokto proksimiĝis. La viro reiris al la dometo kaj siaj kvin panoj.

Li bone ŝlosis la pordon kaj kroĉis por esti sekura hokriglilon el fero. Kaj por ne tien altiri iun ŝteliston li sidadis sen lumo.

Tiam denove frapiĝis ĉe la pordo. La viro rapidege leviĝis, timigite, incitite, furioze.

— Kiu estas? li kriis, kion vi deziras?

— Donu al mi iom da pano! respondis malforta voĉo.

— Iru en la inferon! furiozis la viro.

— Malfermu! daŭrigis la voĉo.

— Kiu do vi estas? Se vi estas bienulo, pastro aŭ vokto, iru al la diablo! Se vi estas militsinjoro, adjutanto aŭ reĝo, rajdu en la inferon! Kiu vi estas? Respondu!

— Mi estas malriĉa homo, kiu vagadas laŭ la vojoj. Mi estis ĉe la pastro kaj petegis panon sed ricevis bibliajn sentencojn; mi estis ĉe la preĝejpedelo kaj ricevis glason da akvo kaj admonon; mi estis ĉe la bienulo kaj petis laboron, sed la vokto estis tie kaj minacis malliberigi min; tiam mi iris ĉi tien, kaj survoje mi renkontis militsinjoron, kiu donis al mi en la vizaĝon baton per sia rajdvipo. Malfermu, donu al mi unu panon kaj angulon de via planko!

La malriĉa viro demetis la riglilon, turnis la ŝlosilon kaj ekmalfermis la pordon.

— Bonvenanta, li diris, etendante al li la manon; envenu, manĝu kun mi la panon kaj ripozu!

Kaj ili manĝis el la jara rikolto: kvin bonodoraj, bonegaj panoj.

El la sveda tradukis *Erik B.*

Noto de l' Red. — Estas tre bedaŭrinde, ke la aŭtoro de ĉi fabelo ne faris pli trafan konkludon. Konstati malbonon ne sufiĉas; necesas plie montri rimedon por forigi la malbonon. La aŭtoro devus provi konvinki la leganton pri neceseco de organiziĝo por batali kontraŭ la ekspluatantoj kaj parazitoj.

PRI KINO

Kino en Sovetio

Laŭ lasta statistiko, Sovetio posedas nuntempe 1100 kinojn daŭrajn (krom migrantaj); el tio Moskvo havas 50 kaj Leningrad 65.

La provizadon de la kinoj prizorgas la registara akcisocieto “Sovkino“, kiu okupiĝas per enportado de filmoj el eksterlando kaj samtempe kunigas ĉirkaŭ si la tutan produktadon sovetian. La enlanda produktado evoluas tre prospere dank' al ega subteno de la registaro.

Ĉiu el la respublikoj sovetiaj posedas sian propran produktadon. Centra organizaĵo estas “Sovkino“, kiu gvidas la produktadon de ĉiu respubliko; krome ĝi ekspluatadas la produktitajn filmojn.

La kinoj troviĝas plejparte en la manoj de sociaj kaj registaraj organizaĵoj. “Sovkino“ posedas dekkelkajn proprajn kinojn.

Por la filmprunto la kinoj pagadas konvene. La alteco de la pago dependas de la grandeco de la kinejo kaj de specifaj lokaj kondiĉoj. La pruntoprezoj lastatempe estis plialtigataj je 10%, kio okazis pro neceso forigi la deficiton de 3 milionoj da rubloj, kiun kaŭzis la mastrumado de “Goskino“, institucio ekzistinta antaŭ la fondiĝo de “Sovkino“. La plialtigo, pri kiu temas, ne koncernas kinojn posedatajn de laboristkluboj.

La sovetiaj filmoj dispartiĝas principe je propagand- kaj artfilmoj. Lastatempe la ĝustaj sferoj plimulte turnas sian atenton al produktado de artfilmoj, kiuj estas ofte elportataj eksterlanden.

La sovetia vizitantaro pli volonte akceptas artfilmojn ol propagandajn. Ĉi lastaj tiam estas agrable vidataj, se la propagandenhavo estas konvene diskreta, sen troa kriigo de la temo.

Ĉiuj kinoj pagadas imposton, kiu varias inter 10—20%. La enkasigo de ĉi imposto okazadas tre originalmaniere. Sovetio ne konas oficejojn kinoimpostajn kaj la tutan superfluan oficistaparaton.

La pagado de la vidaĵimposto okazadas per algluado de ĝusta stampilmarko sur la enirbileton (simile al la pagado de stampilimposto sur kalkulaĵo[1]).

La artnivelo de la montrataj filmoj konformiĝas la intelektan nivelon de la konstantaj vizitantoj de ĉiu kino aparte.

El la lastatempe montritaj filmoj de la enlanda produktado antaŭeniĝas: “Patrino“ laŭ Gorkij kaj “Proceso je 3 milionoj“. En ĉi lasta filmo distingiĝas du bonegaj artistoj: Igor Iljinskij kaj Ktorov.

La enlanda produktado en la jaro 1924 ĝis 1925 atingis la nombron de 142 filmoj.

Eksterlandaj filmoj alvenas Sovetion ege malfruiĝe. Ekzemple nur nune estas montrataj en Moskvo la filmoj: “Skandalo“ kun Gloria Svanson, “Pekeca Amo“ kun Mozjuĥin kaj Lisjenko, “Pariza Duonmondeto“, reĝisorita de Chaplin, kun Edna Purviance ktp.

La gefavoratoj de la sovetia publiko estas: Mary Pickford, Douglas Fairbanks, Harold Lloyd kaj Harry Peel (ĉu efektive tiel? — demando de la tradukinto).

La filmgazetaro troviĝas entute en la manoj de la registara akcisocieto *“Kino-Pieĉat“*, kiu aperigas du semajngazetojn *(“Kinogazeta“* kaj *“Sovieckij ekran“)* kaj 2 monatojn *(“Kinofront“* kaj *“Sovieckoje kino“)*.

Ĉi gazetoj estas bone redaktataj, sed la grafika parto lasas multon por deziri. Krom la eldono de la menciitaj periodaĵoj, *“Kino-Pieĉat“* aperigadas konstante tutan vicon da broŝuroj kaj libroj, enhavantaj diversajn sciigojn pri kino, biografiojn de popularaj artistoj ktp.

Sovetio posedas riĉegan kinoliteraturon dank' al la intensa kaj tre streĉa agado de la estraro de *“Kino-Pieĉat“*.

Ĉi supraĵa skizo donas ĝeneralan imagon pri la stato de la sovetia kino.

El “Kino por ĉiuj“ elpoligis *Iuelmultiuj.*

Aldono de la tradukinto. — Estus interese ekscii de sovetiaj Kamaradoj pli detalajn informojn pri la sovetia filmarto; ĉar en multaj blankaj landoj (ekzemple Polio) la cenzuro ne permesas montri originalajn sovetiajn filmojn. Vere, en Polio antaŭ kelkaj monatoj estis unuafoje montrita originala sovetia filmo “Caro Nikolao II. kaj pastro Gapon“, sed la atentemulo tuj povis ekkoni, ke unue en ĝi estis faritaj gravaj fortranĉoj... Eĉ el la usona filmo “La Volga ŝiptrenisto“; kiu preskaŭ objektive rakontas ion el la Oktobra Revolucio, oni forigis kelkajn “danĝerajn“ momentojn kaj la tutan lastan akton! La poliaj “sinjoroj“ havis en siaj antaŭuloj, la carismaj ĝendarmoj, efikajn instruantojn...

*

Pensoj pri parolanta kino

Antaŭ nelonge mi legis, ke estas inventita (samtempe en Berlino kaj Leningrado) t. n. *parolanta kino.* La ĉefa principo de tiu inventaĵo konsistas en tio, ke sur la saman filmon, samtempe kun fotografado de bildoj estas fotografataj la *sonoj* (sur paralelan filmrubandon). Certe ne la sonoj mem estas fotografataj, sed la lumradioj en kiujn transformiĝas la sonoj pere de “selena elektroelemento“.

Ne dezirante detale rakonti pri tio, mi nur notos la jenon:

La invento de parolanta kino estas *gravega antaŭenpaŝo en la progreso de kino,* dank' al kiu estas tre alproksimigata la tempo, kiam kino preskaŭ plene anstataŭos la modernan teatron! Ni ja imagu: ni *ne nur vidos* sur la ekrano la homojn, la bestojn, la naturon kaj ĉion ceteran, sed samtempe ni efektive *aŭdos* ĉiujn parolojn de homoj, blekojn de bestoj, sonojn de la naturo, de maŝinoj kaj de ĉio cetera! Oni ankaŭ povas filmigi la muzikon akompanantan la filmomontradon.

Unuvorte, gravega sukceso de la tekniko!

Sed kun bedaŭro ni konstatas, ke *la apliko de ĉi invento estas grave malhelpata de la diverslingveco de la homoj!* Kino ja estas, en nuna sia formo, *tre internacia arto:* ajnan filmon oni povas montri en ĉiuj terpartoj, ŝanĝinte (tradukinte) nur surskribojn en ĝi. En la aplikado de parolanta kino, tio estas tute neebla, ĉar se la muziksonoj, sonoj de la naturo, sonoj de maŝinoj ktp. estas ĉie kompreneblaj, t. e. internaciaj, bedaŭrinde *tion oni ne povas diri pri sonoj de homa parolado.* Tiuj sonoj ne estas *ankoraŭ* internaciaj; ili *nune* estas tre diversaj sur la tero! La saman vorton oni esprimas kelkcent-maniere! Kaj se estas eble mekanike ŝanĝi la surskribojn sur la filmo, estas teknike *tute neeble* ŝanĝi la fotografitajn sonojn sur la tuta longeco de la filmo. Tial filmo fotografinta la sonojn de nacilingva homparolado estas montrebla *nur en unu lando,* tiu sama en kies lingvo “parolas“ la filmo... Ho ve!

Per tiu fakto ni konstatas, *kiom grave* la diverslingveco *malhelpas* progreson de l' tekniko! La progreso de la tekniko jam *superkreskas* la diverslingvecon! Tion pruvas la invento de Radio (neebla en la aplikado tutmond-skala pro la diverslingveco de la homaro). *Tion ankaŭ pruvas la invento de parolanta kino.*

Necesa konkludo: *la diverslingveco sur la tero estas nepre forigenda.*

Ne necesas demandi: Kiel? Ĉar ni, SAT-anoj ja tre bone scias pri la solvo de la problemo! *K. Fade, SAT-ano 3717.*

*

“Potemkin“

“Potemkin“ (elp. “potjomkin“) estas unu el la plej artaj kaj belaj sovetiaj filmoj. Temas en ĝi pri historie aŭtentika epizodo el la revolucio de 1905: ribelo de l' maristo de milita vaporŝipo “Potemkin“ en Nigra Maro. La ribelintaj maristoj volis helpi la revolucian Odesan Laboristaron...

La fotografado de l' filmo estis farata en la lokoj mem, kie disvolviĝis la tragediaj okazintaĵoj de la nesukcesinta revolucio. Per sia tekniko, artaj konceptoj, denseco de l' amasa agado, la filmo superas plej bonajn eŭropajn kaj amerikajn produktaĵojn. Tion komprenis eĉ la reakcia germania registaro permesinta ĝian montradon. Multajn semajnojn “Potemkin“ streĉadis ĉiuvespere la atenton de geberlinanoj.

Sed en libera respubliko Francio ĝia montrado estis malpermesita: ĝi estas ja sovetia propagando... Vane eĉ la burĝaj kinemuloj protestis kontraŭ ĉi malpermeso: la registaro bone komprenis ke ĝuste la alta arta valoro kaj la vereco de l' filmo faras el ĝi plej efikan propagandilon. Kaj la pariza publiko estas plue nutrata de sensencegaj sentimentalaj aŭ sportecaj filmaĉoj...

Leporo.

[1]) Tia ordo ekzistis ankaŭ en la antaŭrevolucia Rusio. — *N. de la R.*

TRA ESPERANTIO

Ĉe la laboruloj.

RUĜAJ FRONT-BATALANTOJ KAJ ESPERANTO

Dum aŭtuno en Germanio komencis funkcii esp-aj kursoj inter la membroj de la Ruĝa Front-Batalanta Asocio (Roter Frontkämpfer-Bund, RFB). Do, certe interesas nin, kia organizo estas la RFB, kion ĝi celas, kaj kial nun la membroj lernas esp-on.

La RFB estas fondita meze de la jaro 1924; la unuaj grupoj stariĝis en Mez-Germanio. Kvankam tiu organizo estas ankoraŭ tre juna, ĝi jam havas anojn kaj grupojn en preskaŭ ĉiuj urboj kaj en multaj vilaĝoj de Germanio. Ĉiuloke kolektiĝas revoluciaj proletoj kaj fondas RFB-grupojn, por starigi fortan klasbatalan fronton kontraŭ la atakoj flanke de la faŝistaj kaj kontraŭproletaj elementoj kaj unuiĝoj. Do, tasko de la RFB estas: defendi la rajtojn de la Proletaro, kolekti ĉiujn revoluciajn proletojn kaj maturigi ilin por la fina batalo, por la revolucio.

La RFB estas klasbatala, proleta, sed ne partia organizo. Ankaŭ la RFB ne oficiale partoprenas la balotojn al regnaj, landaj, komunumaj kaj aliaj parlamentoj. Tamen nature ĝi subtenas la revolucian laboristmovadon, do influas ankaŭ la balotojn al la parlamentoj. Per demonstracioj, manifestacioj, kunvenoj, agitado en domoj kaj laborejoj ĝi alvokas la Laboristaron, baloti nur por la reprezentantoj de tiu organizo, aŭ partio, kiu plej kuraĝe batalas por la interesoj de la subprematoj.

Same kiel aliaj organizajoj ankaŭ la RFB por siaj membroj okazigas kursojn kulturajn, ekonomiajn, politikajn ktp. En tiuj kursoj la ruĝaj frontbatalantoj maturiĝas je spertaj agitantoj. Lastatempe ankaŭ komencis funkcii esp-aj kursoj. Do, ĉiujn flankojn de la vivo la RFB atentas.

Dum somero la ruĝaj frontbatalantoj preskaŭ ĉiun dimanĉon migras al vilaĝoj, tie ili konversacias kun la kamparanoj ktp. Do ĉu ne similajn taskojn havas la ruĝa armeo en la Sovet-Unio? Ja la RFB ne estas militarista organizo, ĝi ne rajtas porti armilojn. Sed la RFB havas tre simbolan insignon, nome la forte premitan pugnon, kiu signifas: al la amiko la manon, sed al la malamiko la pugnon! Ja ni scias, ke sole per la pugno ni neniam povos venki la malamikon, la forte armitan kapitalismon. Sed ni devas kaj rajtas nun nur montri la pugnon. Tamen ŝajnas ke la kapitalistaro treege timas tiun pugnon. Almenaŭ oni povas konkludi tion pro multaj arestoj kaj kondamnoj de ruĝaj frontbatalantoj.

Nia lingvo esp-o trovis interesulojn inter la ruĝaj frontbatalantoj, ĉar esp-o estas por ili vere la sola rimedo senpere interrilati kun la sovetiaj fratoj, nome kun la ruĝarmeanoj. Ili tre aktive lernas esp-on konvinkite, ke per esp-o la interligo de ruĝaj frontbatalantoj kaj ruĝarmeanoj fariĝos efektiva. Ni scias, ke la ruĝa armeo venkis la pli fortan blankan armeon nur dank' al sia politika konvinko. Kaj tiun konvinkon ankaŭ la ruĝaj frontbatalantoj volas akiri per senpera korespondado kun la venkintaj ruĝarmeanoj. Helpu nin ĉiuj, por ke tiu interligo fariĝu tia, ke finfine ne nur en Germanio, sed en la tuta mondo, la revolucio forpelu la kapitalistaron!

Germana Ruĝa Frontbatalanto.

Se ĉiu ekstersovetia SAT-ano sendos semajne unu interesan leteron en Sovetion, la nombro de sovetiaj esperantistoj baldaŭ dekobliĝos.

Nova tarifo de jarabono al "Sennaciulo" kaj "Sennacieca Revuo"

valida de la 1-a de majo 1927

(La unua nombro montras jarabonon **por membroj de SAT**, la dua en krampoj montras la jarabonon **por nemembroj**. Ni ankaŭ akceptas $^1/_4$-**jaran abonon**)

Lando	Sennaciulo	Senn. Revuo
Argentino, peso	5 (6)	2 (3)
Aŭstrio, ŝil.	10 (12)	4 (5)
Belgio, belgo	10 (12)	3 (4)
Brazilio, milrejs.	15 (18)	5 (7)
Britio, ŝil.	8 (9)	3 (4)
Bulgario, lev.	200 (250)	100 (150)
Ĉekoslovakio, kr.	50 (60)	20 (25)
Danio, kr.	8 (10)	3 (4)
Estonio, mk.	700 (800)	250 (300)
Finnlando, mk.	70 (80)	25 (30)
Francio, fr.	35 (40)	15 (18)
Germanio, mk.	8 (9)	3 (4)
Hispanio, pes.	10 (12)	4 (5)
Hungario, pengo	8 (10)	4 (5)
Italio, lir.	40 (45)	15 (20)
Japanio, jen.	4 (5)	2 (2,50)
Jugoslavio, din.	100 (120)	40 (45)
Latvio, lat.	8 (10)	3 (4)
Litovio, lid.	15 (20)	6 (8)
Nederlando, guld.	5 (6)	2 (2,50)
Norvegio, kr.	8 (9)	3 (4)
Polio, zlot.	12 (15)	5 (7)
Portugalio, esk.	35 (40)	12 (15)
Rumanio, lej.	300 (350)	120 (150)
Sovetio, rubl.	4 (4,50)	1.50 (2)
Svedio, kr.	8 (9)	3 (4)
Svisio, fr.	10 (12)	4 (5)
Usono, dol.	2 (2,50)	1 (1.50)

Ponumera prezo estas: 0.20 mk. g. = 0.25 fr. svis.

Richard Lerchner, Colmstrasse 1, Leipzig O 27, Germanio

Pagu prefere per ŝtataj monbiletoj en registrita letero. La germanianoj pagu al poŝtĉeka konto de la Administranto n-o 6835. La abono validas nur post pago kaj povas komenciĝi kun ĉiu numero.

"Do, fojon plian, vi ŝanĝas la abontarifon de la SAT-gazetoj!" plendas iu. "Jes, K-do, fojon plian! Kiel vi ni tion tre bedaŭras; sed tro multe da SAT-anoj povus demandi al si mem pri la kaŭzo de tiu ŝanĝo.

Jes, ja, ni tro taksis la varbopovon, almenaŭ la varbemon de nia membraro. En septembro 1926 (vidu n-on 100) ni decidis malaltigi la abonprezon, ĉar ni esperis ke en la 6 sekvantaj monatoj ni enregistrus 1000 pliajn abonojn. Anstataŭ tiom, post 8 monatoj ni ricevis nur 730 novajn. Kaj la plenumado de tiu kondiĉo estis nepre necesa por daŭrigi tian favoran abontarifon.

Por kompensi ĉi mankon de abonoj, ni devas samproporcie altigi ties prezon. Tio estas ekvilibro-leĝo, kies malrespekto estas neebla. Ne ni decidis pri tiu ŝanĝo, sed la cirkonstancoj, pliĝuste tiuj membroj, kiuj ne helpis en la varbado.

Spite ĉi plialtigo de la abono, nia "*Sennaciulo*" kun ĝia aldono: "*La Lernanto*", estos tamen la malplej kosta el *ĉiuj Esperanto-Gazetoj*. Ĉu vi volas kompari? jen:

1. kun "*Heroldo de Esperanto*": areo de la paĝaro proks. sama je tiu "*Sennaciulo*", — aperas ankaŭ semajne, — *kosto 12,50 mk. g.* "**Sennaciulo**": **9 mk. g., eĉ 8 mk. g. por la SAT-anoj.**
2. kun "*Esperanto*" (UEA): sama formato kiel "S e n n a c i u l o", — aperas nur monate, — 20—24 paĝoj, — maksimume 264 paĝoj jare, — *kosto 12,50 mk. g.* "**Sennaciulo**", **kun 400 paĝoj minimume, kostas nur 9 mk. g., eĉ 8 por la SAT-anoj**- kaj tamen, "S e n n a c i u l o" ekspedas 50—52-foje ĉiujare, dum "E s p e r a n t o" nur 11-foje, — do pli granda poŝtelspezado por la unua).

Kaj la sama komparo estus profita ankaŭ por "*Sennacieca Revuo*".

Ĉi-tie ne temas kompari la enhavon de "*Sennaciulo*" kaj "*Sennacieca Revuo*" kun la enhavo de la aliaj esperanto-gazetoj. La legantoj mem scipovas juĝi, ĉu niaj pli taŭgas por satigi la scivolon de laboristoj. Ni nur diras, ke la nivelo de nia abonprezo devus esti sufiĉa motivo por akceli la varbadon. Elinter la labor-esperantistoj kiuj povas pagi gazetabonon (ĉar bedaŭrinde, multe el ili estas senmonaj), ne devus esti unu sola, kiu abonas alian gazeton ol "*Sennaciulo*" aŭ "*Sennacieca Revuo*".

Ŝajnas, ke ĝis nun niaj K-doj ne sufiĉe akcentis pri la diferenco inter la abonoj. De nun, ili tion faru. Ili vigle propagandu ĉe la labor-esperantistoj, kiuj ŝanceliĝas inter la proleta kaj la burĝa esperanto-medioj. Ilin ni allogu unue per monprofito; poste ni edukos ilin.

Ju pli da abonoj ni kolektos, des pli baldaŭ ni povos ĉu denove pli malaltigi la abonprezon, ĉu plinombrigi la paĝojn. Ĉar ja ni

estas persistemaj: ni ne forlasis por ĉiam nian antaŭan tarifon: ni ĝin reprenos... kiam ni havos 4000 abonantojn.

Eklaboru do, varbadu, varbadu!

Ekzekutiva Komitato.

VII-a Kongreso de SAT

Lyon (Francio)

12.—16. aŭgusto 1927

4-a Komuniko

Kongresejo. — La kongreso okazos en la salonego "Emile-Zola" de socialista kooperativo "L' Unitaire", 127, rue Boileau, Lyon-VI.

Kongreskomitato. — Prezidanto: K-do Marcel Roux, 90, rue Boileau, Lyon-VI (Francio), al kiu oni sendu aliĝilojn, leterojn, monon, ktp.

Kotizo. — Egala je SAT-kotizo, sed ni ne malakceptos plian monon, kiun bonvolos donaci aliĝintoj por helpi kongreskasiston zorge aranĝi la kongreson.

Pago. — Per naciaj biletoj aŭ ĉeko en registrita letero. Francianoj prefere pagu al K-do Léon Chaussade, 64, rue des Macchabées, Lyon-V (Chèque postal: Lyon 7521).

Mi konfirmas, ke nur al la komitato devas esti pagataj la kotizoj, por ke la nomo de aliĝintoj estu publikigita.

3-a Listo de aliĝintoj

57.	K-do	H. Angermann, Rodewisch	6055
58.	K-dino	Schmidt, Rodewisch	8707
59.	K-do	Max Conrad, Auerbach	5856
60.	K-dino	Seifert, Auerbach	8708
61.	K-do	B. Jeleznjakov, Sverdlovsk	5583
62.	„	Arthur Guhr, Seifhennersdorf	4247
63.	„	Konrad Deubler, München	30
64.	„	J. Schlittmann, Dachau	4160
65.	K-dino	M. Lehmann, Halle	6152
66.	K-do	P. Ŝubin, Sverdlovsk	6937
67.	„	Izaak Kontoroviĉ, Sverdlovsk	7691
68.	„	Izaak Avrunin, Kremenĉug	1122
69.	„	Otto Elze, Halle	5312
70.	„	J. Salvado, Paris	6189
71.	„	G. Hugot-Raison, Troyes	179
72.	K-dino	Gabrielle Destenay, Troyes	3510
73.	K-do	Hermann Platiel, Landshut	3020
74.	„	Anton Scharf, Landshut	3023
75.	„	Philippe Bardelli, St. Etienne	7582
76.	„	F. Gueyte, St. Etienne	7965
77.	„	Victor Marcon, St. Etienne	7967
78.	„	J. Marie Chomat, St. Etienne	8372
79.	„	Romain Arnaud, Lyon	5058
80.	„	Auguste Eymard, Lyon	7997
81.	„	Charles Despeyroux, Lyon	7029
82.	„	Paul Nixdorf, Herne	5615
83.	„	Fritz Nixdorf, Herne	5801
84.	„	Willy Schmidt, Herne	5800
85.	„	Fritz Gersmann, Herne	7701
86.	„	Théo Mortiers, Antwerpen	7439

Kosto de pervagonara veturado de limstacioj ĝis Lyon. — La prezoj rilatas triaklasan (ordinaran) bileton.

Limstacioj	Kosto[1])	Validodaŭro de irreira bileto
Paris	102,40 fr. fr.	7 tagoj
Marseille	71,20 „	7 „
Strasbourg	94,— „	7 „
Modane	47,— „	6 „
Genève	33,55 „	5 „
Lille (vojo Reims—Dijon-Lyon)	145,40 „	8 „
Calais	161,25 „	9 „
Cerbère	106,15 „	8 „
Hendaye	171,35 „	9 „

Eldonaĵoj. — La komitato eldonis serion da 20 belegaj poŝtkartoj kun esperanta teksto kaj reklamo pri la VII-a Kongreso. Prezo afranke: 4 fr. fr. (por francianoj: 3,25 fr.).

[1]) *Rim.:* Usona dolaro valoras 25,50 fr. fr.

Al ĉiuj K-doj pagintaj 2,50 fr. fr. (francianoj: 2,25 fr.) estos sendata urbplano kun lukse presita 120-paĝa gvidlibro pri Lyon. Ĝia teksto estas franclingva, sed la urbkarto ebligos al ĉiu alvenonto facile trafi la kongresejon.

Salutvespero. — Ĝi okazos vendredon 12-an de aŭgusto, je 20 h. Ni petas alvenontojn, lertajn je kantado de esperantaj kantoj, sciigi nin pri sia konsento helpi komitaton prezenti belan koncertan parton de la solena salutvespero.

Fakokunvenoj. — Ni esperas, ke fakestroj rilatiĝos kun la komitato por prizorgi okazigon de specialaj kunsidoj (ekz.: liberpensuloj, kooperativanoj, radiistoj, sportuloj, ruĝfrontbatalantoj, edukistoj, ktp.).

Jam ni plezure notas, ke la kunveno de *SAT-studentoj* estos organizata de: K-do Charles Despeyroux, Faculté des Lettres, Lyon-VII (Francio) al kiu studentoj sin turnu por klarigoj pri la faka kunsido.

Kongrestagordo. — Ekzekutiva Komisiono ordigos ĝin kaj sciigos en "S-ulo". Sed jam SAT-grupoj kunvenu kaj pristudu proponojn farotajn dum la kongreso kaj pri ili la SAT-Ekzekutivon informu.

Dum la kongrestagoj, okazos promenadoj en Lyon kaj eksterurbe. Pri la urbo de l' VII-a SAT-jarkunveno, ni publikigos notetojn kaj vidajojn en venonta n-o de "S-ulo".

Propagandaj kunvenoj. — Estos organizata mardon 16-an aŭgusto, vespere, internacia kunveno, helpita de Lyon'aj laboristaj organizoj. Ni alvokas SAT-anojn oratorojn partoprenontajn la kongreson, skribi al la komitato.

La grupo de Saint-Etienne organizos, merkrede la 17-an de aŭgusto, vespere, kunvenegon kaj esperas, ke post la kongreso kelkaj K-doj veturos tien. Sin turni al K-do J. Rival, 38, rue de la Paix, St. Etienne (Francio).

Same agos la grupo de Grenoble, kaj ĝia kunveno meritos multnombran ĉeeston de SAT-anoj, ĉar tiuj ĉi estos kore invitataj al . . .

Postkongresa ekskurso en Grenoble kaj Alpa montaro. — Post serioza diskutado kaj utila laborado dum kvin varmtemperaturaj tagoj, kongresanoj certe ĝojos iri jaŭdon 18-an de aŭg. en Grenoble, spiri freŝan kaj puran aeron, admiri rimarkindajn montojn, ekskursi en tiu fame konata regiono. Tieaj SAT-anoj provos ĉiel montri plej belajn vidindaĵojn al vizitantoj. Pri tiu ekskurso, legu pli detalan noton en V-a komuniko, sed jam K-do P. Ragault, 86, cours Berriat, Grenoble (Francio) respondos al ĉiuj petantoj.

Denova rimarko. — Ĉiuj K-doj konsciu, ke ili helpos al bona rezulto de niaj penoj, ĉion eblan farante en sia loko aŭ lando, por konigi la SAT-movadon reklamante en antaŭemaj organizoj kaj gazetoj[1]) pri la VII-a. Ĉu vere nur en Frankfurt a. M. kaj Madrid, troviĝas SAT-anoj (tute veraj SAT-anoj) por klopodi ion presigi pri nia kongreso? Ĉu aliurbaj K-doj ne scipovas legi, aŭ ne atentas nian gravan kaj hodiaŭ urĝan alvokon? Plie, kial Lab. Esperanto-Asocioj (krom FEO) ne sendis ankoraŭ per sia respektiva informservo artikolon al ĉiuj samlingvoregionaj laboristaj ĵurnaloj? Pripensu, ke SAT-kongreso estas plej bona propagandilo dum tuta jaro; ne preterpasigu tian ravan okazon!

Amase aliĝu al la VII-a; multnombre ĉeestu ĝin en Lyon!

[1]) Al la komitato sendu unu ekzempleron de gazetoj anoncintaj pri la kongreso.

Meditu kaj efektivigu la lastan paragrafon de nia 3-a komuniko; tiel vi servos nian klasbataleman aferon, efike ebligos novan paŝon antaŭen kaj pliampleksigos nian propagandon en tutmonda Laboristaro.

Komisiite de l' Kongreskomitato:
La prezidanto: *M. Roux.*

*

Sendu Raportojn al Esperanto-Servo

Dum la lasta tempo la raportado ne funkciis kontentige. Sed la Esperanto-Servo nur tiam povos efike labori, se ĉiuj K-doj subtenos ĝin. Ĉu en viaj lokoj ĉiumonate ne okazas io raportinda al la laboristoj en ĉiuj landoj? Do, tion komuniku al ni sur simpla poŝtkarto! Ni ĉion mem kompilos, nur ni devas ekscii faktojn.

Al ni mankas ankoraŭ gazetservantoj en: Bulgario, Ĉekoslovakio, Danio, Estonio, Italio, Turkio, Port.-Afriko, Sud-Afriko, Tunezio, Meksikio, Aŭstralio, Nov-Zelando, Persio ktp. Ĉu almenaŭ unu K-do el tiuj landoj ne volas helpi al ni en la organizado de nia aparato? Bonvolu anonci al: Esperanto-Servo, Gerberstr. 24, Leipzig C 1.

Ĝis nun ni nur havas reprezentantojn en: Alĝerio, Anglio, Argentino, Aŭstrio, Belgio, Brazilio, Ĉinio, Finnlando, Francio, Germanio, Hispanio, Hungario, Japanio, Jugoslavio, Kanado, Latvio, Litovio, Nederlando, Norvegio, Polio, Portugalio, Sovetio, Svedio, Svisio, Usono. Ekkonu gravecon de nia laboro kaj senprokraste interrilatu kun K-doj el landoj ĵus ne nomitaj!

*

FERA GVARDIO DE SAT

Ĝis nun, nur sovetianoj aniĝis al nia fera gvardio. Sendube, per rusaj brikoj ni povus starigi firman muron. Sed mi kredas ke sennacieca muro estos multe pli forta. Pro tio, mi sendas mian aprilan brikon (½ dolaro) kaj promesas sendi senĉese, ĉiumonate, saman brikon. H. Nicollet (771), Lyon.

Jeleznjakóv (Sverdlovsk) 1 rubl. kiel vican brikon.

Jubileo-Ĉeno[1])

Kovrijkin (Assake) 1,50 rubl.; K-dino **Ŝmidt** (Vjatka) 1 rubl.; **Olalla** (Le Bouceau) 10 fr. fr. invitas ĉiujn siajn gekoresp.-antojn fari la samon. Gefratoj **Jäckel** (Bad Schlag) 10 kr. ĉ. alvokas ĉiujn siajn gekoresp.-antojn. **Aas** (Honningsvag) 0,50 mk. g.; **A. Bleier** (Budapest) 1 pengo; **Kaulich** (Budapest) 1 pengo; **King** (Waltham-Abbey) 2/- ŝil.; **E. Grande** (Wurzen) 2 mk. g. laŭ alvoko de sia rusa K-dino Medvedeva. **Raupach** (Burkhardtsdorf) 1 mk. g. alvokas Genŝaft (Smolensk), Földi (Budapest), Meneŭ (Palma de Mallorca), Baranoĉnik (Ĥarbin), Kuorikoski (Himanka), Stahurski (Ludinovo). **Batrakov** (Kurgan) 1 rubl. laŭ invito de Capoulade (Cette) kaj invitas Sokolov kaj Spijarskij (Kurgan). **Steinhofer** (Hirtenberg) 1 ŝil. aŭstr.; **Kazoks** (Riga) 1,50 lat.; **Astafjev** (Samara) 1 rubl.; K-dino **Kazina** k. K-do **Heeger** (Ufa) 1 rubl.; **Kojevnikov** (Visimo-Ŝajtanski Zavod) 1 rubl. laŭ invito de Jeleznjakov. **Eberle** (Pokrovsk) 1 rubl. invitas Soroko. **Lidin** (Moskvo) 1,25 rubl.; **Lab. Esp. Socio "Laboro"** (Lublin) 3 zlot., alvokas Bässler (Leipzig), Kuzmiĉ (Ĥarkov), Feodorov (Leningrad), Szczyrbowski (Berlin, adr. la sama), Rujanski (Moskvo), Szwarz (Dijon), Gabiga (Tarnov), Ĥuttar (Ĉeske Budejovice), Koss (Warszawa). **Filimonov** 1 rubl.; **Ferje** 0,50 rubl.; **Smirnov** 1 rubl.; K-dino **Zaborŝĉikova** 1 rubl., Gek-doj **Kalinin** k. **Voskresenskaja** 0,64 rubl. (ĉiuj en Pskov), alvokas Sorokin, Sizov, Porozov, Lokteva, Press (Pskov), Gude (Ostrov) k. Krasnoumov (Porhov). Laŭ alvoko de Graĉev K-do **3409** aĉetas 1 dol. obligacion kaj alvokas fari la samon K-dinoj: Kurpova, Frolova, Simon, K-doj: Kaufman, Arefjev, Andronikov, Mizerovskij (Iv. Voznesensk) k. Ujtem Art. (Burnley); K-do **55** (Francio) 30 fr. fr.

*

NIA POŜTO

3939. — *Via informo jam aperis en la ĉiutagaj jurnaloj. Notu bone en la memoron, ke deklaroj de ŝtataj gvidantoj estas tuj dissenditaj telegrafe per agentejoj.* — Red.

4358. — *Vian alvokon ni ne enpresos unue, ĉar en Firenze ne estas SAT-anoj, due, ĉar ĝi, kiel anonco, devus esti pagita.*

Popfil. — *Oni diras* **"En la tagordo"**.

7338. — *1. Ne nur vi, sed neniu SAT-ano ricevis la jarlibron por 1927, ĉar ĝi ankoraŭ ne estas finpresita. 2. Por interkorespondi kun Ĉinio anoncu vian deziron en "S-ulo". 3. "Ŝakro" malhonesta afero, procentegado. "Ili elmordos al si la dentojn" figure signifas "ili vane penos".*

227. — *Ni konsentas pri publikigo de la menciita recenzo.* — Red.

7374. — *La temo, kiun vi proponas pridiskuti, interesas* **nur** *la sovetianojn. Sekve ĝi ne povas trovi lokon en "S-ulo".* — Red.

[1]) Vidu n-on 100 de "S-ulo".

Ĉe la neŭtraluloj.

TRA LA GAZETARO

Seriozaj, neflatemaj kaj kompetentaj recenzistoj mankas en la esperanto-movado. Tro ofte oni legas laŭdojn pri verkoj, kiuj entenas multe da malaprobindaĵoj.

Nu, okazis lastatempe, ke angla recenzisto ne laŭdis iun verketon de S-ro Teo Jung: "La Alta Kanto de l'Amo". Tia neatendita sinteno kaŭzis grandan ekscitiĝon ĉe la malkontenta aŭtoro. Sed li eldonas gazeton: "Heroldo de Esperanto", kaj do povis puntrudi al siaj legantoj kvinkolonan pledon por pruvi, ke lia poemo estas, se ne ĉefverko, almenaŭ bonega kaj inda je ĉies laŭdoj. Kaj jen la laŭdoŝatanto kvazaŭ minace deklaras: **"Per tiaj tute nepravigeblaj recenzoj** *oni ne utilas la esperanto-aferon. Oni atingas eventuale, ke la malmultaj talentuloj inter niaj verkemuloj forlasos la verkadon kaj eĉ la movadon...*"

Fulmotondro! kia katastrofo ja estus, se la verkemuloj, kies sola inspiro kaj instigo estas la espero ricevi laŭdojn, ĉesus verkadi. Atentu la danĝeron, sinjoroj recenzistoj. Ne imitu la anglan kolegon. Senigu vin je la opinio, ke bona, estonthava verko povas esti nur tiu, kiun inspiris nobla ideo, forta konvinko, neretenebla bezono ĉe la aŭtoro elkrii sian penson, siajn sentojn, eĉ se tio riskkas okazigi al li nur malaprobojn kaj atakojn, — eble malliberiĝon.

Sed estas dubinde, ĉu tiaj homoj troviĝas en la neŭtrala movado. Ĝenerale ĝi ja estas nur hipokrita interlaŭdejo. Kaj estas preskaŭ skandalo, kiam iu recenzisto ne eldiras la kutimajn nesincerajn flataĵojn.

*

La neŭtralismo ŝajnas esti en danĝero. Ni aŭskultu, kion diras pri tio "Espero Katolika": "Kiam oni komparas la SAT-movadon kun la IKUE-movado, oni devas nepre konfesi, ke nia movado estas nur pigmeo apud tiu kvazaŭgigantulo. Kiu kaŭzas tiun grandan diferencon? Ni mem.

"La laboristaj esperantistoj ja starigis apartan esperanto-movadon, kies sukceson ili ŝuldas al siaj klopodoj propraj. Dume la katolikaj esperantistoj plejparte kunlaboras, per siaj aliĝoj, al neŭtralaj societoj; per siaj abonoj al neŭtralaj gazetoj, unuvorte al la ĝenerala esperanto-movado... Tio ne povas senfine daŭri. Ĉu ni volas, — aŭ ne, — meti esperanton je la servo de la Eklezio, de Kristo?"

Terure! la "satana" spirito enŝoviĝas en la diaj rondoj...

*

Okaze de la Jubilea jaro de esperanto, "Kataluna Esperantisto" malĝoje parolas: "Se nia lingvo staras senmove... tio ne estas kulpo de la lingvo mem nek de la medio ĉirkaŭanta ĝin. La kaŭzojn ni devas serĉi en la esperantaj rondoj mem, kiuj trankvile kunplektis la brakojn kaj esperas, ke per si mem ĉio fariĝos..."

La aŭtoro de la artikolo, S. A. Jofré, eble iel pravas. Tamen ŝajnas ke blindigas lin lia kataluna patriotismo. Li ne vidas, ne komprenas, ke esperanto ne estas kreita de ĝia aŭtoro por ebligi, ke katalunoj legadu katalunan gazeton redaktitan esperantlingve. Nia lingvo ja havas ian signifon, nur se ĝi ebligas, plifaciligas la internacian intelektan vivon kaj ĉiujn ceterajn internaciajn interrilatojn.

Tiuj niaj rimarkoj ne celas nur la katalunan patriotismon, kiu naskigis katalunan esperantlingvan gazeton, sed ĉiujn patriotismojn, kiuj naskigas similajn nebezonatajn organojn. *Eŭtrapel.*

RECENZEJO

Duope ricevitajn verkojn ni recenzas, unuope ricevitajn ni nur mencias.

Vortoj de Profesoro Th. Cart, elektitaj kaj kolektitaj de *S. Grenkamp* kaj *R. de Lajarte.* Eldonejo: "Esperantista Voĉo", Jaslo, Polio — 1927. Formato: 13×18 cm. 138 pĝ. Prezo: 2,50 sv. fr.

Ĉi volumo entenas precipe mallongajn artikolojn, aperintajn en la antaŭmilita revuo *Lingva Internacia.* Ili estas ordigitaj laŭ jenaj temoj: *Sinforgesemo, Socia demando, Pri fideleco kaj reformoj, Pri natura evoluado, Pri la Lingva Komitato, Pri la scienca lingvo, Diversaĵoj.*

Estas superflue diri, ke la tuta enhavo estas modela je la verka kaj lingva vidpunkto. Necesas nur insisti pri tio, ke la sperto instruas ĉiutage, ke la prilingvaj ideoj de S-ro Cart estas ĝustaj kaj aprobindaj. Se la esperantistoj ne kutimiĝas konsideri sian lingvon kiel vivantan kaj sekve trakti ĝin kiel la t. n. naturajn lingvojn, ne povas esti dubo, ke pli malpli frue esperanto disfalos en dialektojn. Diskutojn pri ŝanĝoj farindaj en nia lingvo ni devas kiel eble plej eviti.

Estas domaĝe, ke la kolektintoj enmetis artikolon per kiu vidiĝas la patriotismo — ni povus eĉ diri la ŝovinismo — de S-ro Cart. La legantoj juĝu mem per la jena cito el artikolo titolita: *Paco.*

"La pacon ni volas, ni ĉiuj volas.

Sed kian pacon?

Ĉu pacon, al kiu sufiĉus la forigo de interhoma malamikeco, la foresto de internacia milito?

Sed tia paco estus nur "pasiva" paco, kaj, se ĝin oni devus pagi per malapero de la karakteroj, per malapero de la persona individueco, per malapero de nacioj, — tiuj plej altaj individuoj, — tro kare oni ĝin aĉetus.

Kaj vere, pli danĝera ĝi estus por la homaro, por la naciaro, ol la plej akraj malamikecoj, ol la plej kruelaj militoj, ĉar ĝi estus nur paco per la silento, la paco en la morto."

Estas interese noti, ke tiu ŝovinista artikolo aperis en februaro 1914. Ĝi signas la militeman febron kiu jam pli malpli malsanigis la spiriton de la eŭropaj intelektuloj. El ĉiuj religioj la patriotisma religio estas ja la plej danĝera kaj detruinda. Ĝi igas inteligentajn kaj klerajn homojn diri plej egajn sensencaĵojn. Legante la dirojn de S-ro Cart oni kredus, ke tiu franco ne konas la historion de sia propra lando. La nacia unuecigo de Francio ja okazigis, rilate la provincojn, ĝuste tion, kio indas, laŭ S-ro Cart, estis defendata per "plej kruelaj militoj". Kaj tamen la francia paco ne estas "paco per la silento".

Tiu makulo tamen ne sufiĉas por senvalorigi la ceteron, kiu estas rekomendinda. La volumo estas bele presita sur bona papero. *E. L.*

Sibirien, das ewige Schweigen, de *Fritz Maul.* Woog-Verlag, Darmstadt. 29 pĝ., prezo: 0,60 germ. m. Tendenca pacifisma rakonteto el la revoluciaj tagoj de Rusio.

Unuekzemplere ricevitaj libroj

Miraklaj Aventuroj de Sinjoro Longkrurulo. Rime verkita kaj eldonata de *Dreves Nitterdijk* L. K. Domo "Zamenhof" *Hilversum* (Holando). Kun 152 bildoj kaj 162 strofoj. Rekomendita de E. L. A. 76 pĝ. Prezo: 1,25 sm.

Fajeroj. Unua poemaro de *Adalberto Smit.* S. A. Holanda Esperanto Oficejo. *Laren* (Holando). 64 pĝ. Prezo: 0,50 sm.

Presejo: Uns-Produktivgenossenschaft, Leipzig (Germanio)